

אלו הן הגולין פרק שני מכות

יג.

עין משפט
גזר מצוה

פב א מיי פ"ח מהל' רחל הלכה י:
פג ב מיי פ"ט מהל' הליד':
פד ג ד מיי שם פ"ח הליד':
פה [ה] מיי פ"ג מהל' עבדים דין ח:
א ו מיי פ"ט מהל' סנהדרין הלכה א [מן סי' א עד סי' ז] ופ"א מהל' אסורי ביאה הליד':
ב ז מיי פ"ט מהל' סנהדרין הליד' ופ"א קנה קנן ופ"ח מהל' אסורי ביאה הלכה ז ג:
ג ח מיי פ"ט מהל' סנהדרין הליד' ופ"א קנן ופ"ח מהל' אסורי ביאה הליד':
ד ט מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלי' ט:
ה י מיי שם הלכה י:
ו כ הל' מיי פ"ט מהל' סנהדרין:
ז ל מיי פ"ח מהל' מלכות אסורות הלי' יט והלכה ז:
ח מ ג מיי שם פ"ב הלי' כה סמג לאוין קלג':

רבינו הגאון

מעלות (ה) היו שבר ללוים מפני ששוכנין בהן: חזון לשררה שהיה בהן רביו ר' יהודה אומר לא היה חזון לשררה: אחד הרוצח שגלה ואחד הנמכר לעבד עברי כשתורין אין חזון לשררה שהיו בה דברי רבי יהודה:
 הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו ואלו אחות אביו כו'. וייקנן מדינת חייבי כריתות במתנין וחייבי מיתות לא קתני ש"מ מתנין ר' עקיבא היא דתני ר' עקיבא חייבי כריתות ישנן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה ב"ד של מעלה מחולין להן חייבי מיתות ב"ד אינן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה אין ב"ד של מעלה מחולין להן: וחניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות ב"ד ישנן בכלל מלקות ארבעים דברי ר' ישמעאל שניא והפלא ה' הפלאה זו היא מלקות וכתוב אם לא תשמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת:

(א) כיה הגיר' גירוסלמי ופ"ל בגמ' וחס' היו הערים כו':

מעלים היו שבר ללוים. פי' רוחמים הנאים ודרים שם לריבון להעלות מן וארנונה ללוים דלא תימא גזירת המלך על הלוים לעבד אותם זעירין: **לכם** כ"ב צרכיכם. לאין לריבים להעלות שום דבר ללוים: **גמר** שיבה שיבה. נראה דהיינו דוקא לרבי מאיר דלצטרך לג"ש אבל לרבי יהודה הא איכא קרא צהדיא גבי רוחל ור"כ הא דקתני לעיל וכן בגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו כו'. תנא וסייר עמא ששימש זר שאלל תרומה ובעל מוס ששימש אונן מקריב מוית חושן מכנה גחלת על גבי מערכה אלא לא חשיב לאוי גרידי אלא צאמן שיש בהן חידוש והא דקא חשיב כריתות דאין בהן מיתת צ"ד לאשמועינן דלע"ג דליכא כרת לוקין ואין צריך לנלווא בהם חידוש צהן כריתות דקתני וקצונטרס דחק לנלווא בהם חידוש אלמנה לכהן גדול נקט משום דבעי למיתני אלמנה וגרושה חייב משום שתי שמות: **גרושה והרוצה אינו חייב אלא אחת.** פי' הקונט' משום גרושה דחלוצה מיימי לה (ו) ואשה גרושה משמע לפירושו דחלוצה לחודא איכא מלקות דלאורייתא וזה אינו דא לאורייתא צ"פ עשרה יוסטין (קדושין דף ע"ח.) (אחות) חלוצה דרצנן והא דלעיל תנא וחלוצה אגב גרושה תניא אי נמי מכת מדרות דרצנן וזהא כיון דהיא גס גרושה לוקה זה מלקות דגרושה שהיא דלאורייתא ולא לקי מכת מדרות דרצנן: רבי

ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה יאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולמזמר אלא ממשום אחת בלבד: **הטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא ואוכל חלב ודם ונתר ופגול וטמא והשוחרט ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אבל טבל ומעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפרדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא והכמים אומרים כזית אמר להן רבי שמעון (א) אי אתם מודים לי ב"באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו: מפני שהיא כברייתה אמר להן אף (ב) חטה אחת כברייתה: **גמ'** חייבי כריתות קא תני חייבי מיתות בית דין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין ישנו**

ישנו

הוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שבקדש פסול צא הכתוב יתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז): **והשוחרט** קדשים בחוץ או העולה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט יליפין בזבחים צפרק השוחט והמעלה (דף קו.) איכא דיליף מלא יצחו עוד וגו' (ויקרא י) ואיכא דיליף לה מגזירה שזה דהבאה הבאה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה צפרק בתרא דיומא (דף קז.) **המפטם את השמן.** העושה שמן דזוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה וצמתותיה לא תעשו כמיהו (שמות ז) וכן צפרקת וצמתותיה לא תעשו לכם (שם): **והסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משח במדבר דכתיב על צמר אדום לא יסך (שם): **אל טבל.** אזהרתיה מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו ויקרא (בן צעמדין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה צנהדרין צאלו הן הנשרפין (דף קז.) **ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו.** אף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתוב לא תוכל ללכול צשעריך וגו' (דברים יב): **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה צעירי דמהכא אחא דתניא (סנהדרין שם) הויד צמעילא רבי אומר צמיתה וזכמים אומרים צבאורה ואמרי' (א) מאי טעמיה דרבי אחיא חטא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילא ממייתה הוא דמעטיה וגזירה שזה דקיימא קיימא וילפינן אזהרה דמעילא מאזהרה דתרומה דכתיב זה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה (תורתוה צמרת כהנים) צבגירה שזה זו: **באוכל נמלה גרסינן שהוא חייב משום סך השורץ על הארץ: גמ'** חייבי כריתות קסני. כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת צ"ד הוחרו צמשנתו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוחר זה ללקות אם התרו צו ללקות: ישנו

מעלים היו שבר ללוים שרוחמים שזכרים מהם את צמי הדירה: **חזור לשררה שהיה בה.** אם היה נשיא או ראש בית אצ"ו חזר לגדולתו כשישוב לעירו צמיתה כה"ג: **גמ'** מחלוקת צשש. ערי מקלט: **לכם.** לרוחמים נאמר והיו לכם הערים למקלט: **ושז אל משפחתו.** צעבד עברי כתיב כשיזאל חפשי צשש או ציובל: **למה שהחוקו אצותיו.** לשררה: **אל אחוזת אצותיו כאצותיו.** כיפאל דמילתיה דרבי מאיר היא ומציא רחיה לדרבי מסוף המקרא שחזר לגדולתו שנאמר ואל אחוזת אצותיו אל כל חוקת אצותיו: **וכן בגולה.** כמחלוקת צעבד עברי כך מחלוקת צרוחל שגלה וחזר צמיתה הכהן והמכהא יליף דכשהוא אומר כאלן ישנן קרא יתירא דמני למכתב ושז אל משפחתו ואל אחוזת אצותיו ולשמוק: **לצום את הרוחל.** דמופנה לרון הימנו גזירה שזה נאמר כאלן ישנן ונאמר צרוחל ישנן הרוחל אל ארץ אחוזתו דמפרש ואזיל מאי וכן בגולה ומסקנא גמר שזכה שזכה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן הלוקין. אלו לא דוקא דתנא וסייר לוקין טובא אלא תנא חייבי כריתות לאשמועינן דיש מלקות צמייבי כריתות ותנא אלמנה וגרושה לאשמועינן (א) אלמנה וגרושה חייבי עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו דלא מפרש לאו דידהו צהדיא וכן הקדש שלא נפדה ואידי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ב) צהדיא דמרייחיו מלקות דידהו משום מחוסרי פדייה וכן צרוצן יש דבר חטא: (ג) נסינה. מן הצבעונין היא וצמיתות משום לא תתחנן צם (דברים יז): **אלמנה וגרושה.** שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר חייב עליה שתי מלקות משום שתי שמות משום שתי אזהרות ששתייהן מפורשות צמקרא ואזהרה אטריויהו קיימא: **גרושה וחלוצה.** גרושה והיא חלוצה אינו חייב עליה אלא משום גרושה שהחלוצה אינה כמותה אלא מצביא מיימיתן לה דתניא צקדושין (דף ע"ח.) גרושה (א) אין לי אלא גרושה חלוצה מנין מ"ל ואשה: **טמא שאכל את הקודש.** אזהרתו מפרש צגמרא (ט) **נוסר.** כתיב ציה (שמות כט) ושפרת את הנותר צאט לא יאכל כי קדש הוא. ואזהרת פגול מני מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני

הוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שבקדש פסול צא הכתוב יתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז): **והשוחרט** קדשים בחוץ או העולה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט יליפין בזבחים צפרק השוחט והמעלה (דף קו.) איכא דיליף מלא יצחו עוד וגו' (ויקרא י) ואיכא דיליף לה מגזירה שזה דהבאה הבאה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה צפרק בתרא דיומא (דף קז.) **המפטם את השמן.** העושה שמן דזוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה וצמתותיה לא תעשו כמיהו (שמות ז) וכן צפרקת וצמתותיה לא תעשו לכם (שם): **והסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משח במדבר דכתיב על צמר אדום לא יסך (שם): **אל טבל.** אזהרתיה מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו ויקרא (בן צעמדין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה צנהדרין צאלו הן הנשרפין (דף קז.) **ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו.** אף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתוב לא תוכל ללכול צשעריך וגו' (דברים יב): **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה צעירי דמהכא אחא דתניא (סנהדרין שם) הויד צמעילא רבי אומר צמיתה וזכמים אומרים צבאורה ואמרי' (א) מאי טעמיה דרבי אחיא חטא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילא ממייתה הוא דמעטיה וגזירה שזה דקיימא קיימא וילפינן אזהרה דמעילא מאזהרה דתרומה דכתיב זה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה (תורתוה צמרת כהנים) צבגירה שזה זו: **באוכל נמלה גרסינן שהוא חייב משום סך השורץ על הארץ: גמ'** חייבי כריתות קסני. כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת צ"ד הוחרו צמשנתו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוחר זה ללקות אם התרו צו ללקות: ישנו

ישנו

(א) ובינה כח: סוכה מ. מנילה ז: צ"ק קכג. (ב) מכות לא: א קדושין ע"ח. (ד) ו"ע מוס' זבחים מה. ד"ה דומיא. (ה) צמקרא ד"ה המשה ארץ. (ו) ו"ע מוס' חולין לו. צסוף ד"ה מ"ט דרצנן וכו' מה שהניחו צמיתא. (ז) צמקרא: דין. (ח) ויקרא כ"א. (ט) צמקרא ד"ה. (י) שם פ"ד. (יא) ויקרא דבורא דמזבח פרה יא. (כ) רש"י משום דחלוצה מנשרה.

תורה אור השלם

1. וקדי לכהן הקדשים למקלט מגאל ולא ימות הרצח עד יעמוד לפני הקדש למשפט: במדבר יב יב ואת הקדשים אשר נתנה ללויים את שש עיר המקלט אשר נתנה ללויים שפדו הרצח ועליו תתנו ארבעים ושתים עיר: במדבר יב ו יצא מעפרך את שש עיר עמו ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ויקרא כה מא 4. כי בעיר מקלטו שבת עד מות הבהן הגדול ואחרי מות הבהן הגדול ישבו הרצח אל ארץ ארצות: במדבר יב כה

הגהות הב"ח

(א) גמ' לנס לכל כרימס. כיצ ע"ל דף ט ע"א דרצנן ליה למעוטי דוקא לנס ולא לגרים: (ב) במשנה משום שתי שמות וכו' והאוכל חלב: (ג) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועינן דאלמנה וגרושה: (ד) שם צאל מעשר שני בהדיה: (ה) ד"ה חתינים מן הגבעות הן ומלקות: (ו) תוס' ד"ה גרושה וכו' דחלוצה מיימי לה מריח' ואשה גרושה משמע דבא לפרש דחלוצה לחודא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' כשהוא אומר צ"ל שנאמר:

מוסף רש"י

ואלו הן הלוקין. אם התרו צמן (כתובות לא.) אלמנה וגרושה. צא על אלמנה שהיא גרושה חייבין עליה משום שני שמות. משום אלמנה ומשום גרושה (קדושין ע"ח.)